

مروری بر قوانین هفت دوره
مجلس شورای اسلامی در موضوع زنان و خانواده

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۰۶۱۸

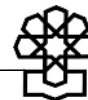
بهمن ماه ۱۳۸۹

دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده	۱
مقدمه	۱
جدول ۱. دوره اول مجلس شورای اسلامی	۳
جدول ۲. دوره دوم مجلس شورای اسلامی	۶
جدول ۳. دوره سوم مجلس شورای اسلامی	۱۱
جدول ۴. دوره چهارم مجلس شورای اسلامی	۱۶
جدول ۵. دوره پنجم مجلس شورای اسلامی	۲۴
جدول ۶. دوره ششم مجلس شورای اسلامی	۳۰
جدول ۷. دوره هفتم مجلس شورای اسلامی	۳۵
منابع و مأخذ	۳۹

مروری بر قوانین هفت دوره مجلس شورای اسلامی در موضوع زنان و خانواده

چکیده

گزارش حاضر مروری بر ۷ دوره قانونگذاری است که کارکرد قوه مقننه در حوزه زنان و خانواده را در هر یک از این دوره‌ها نشان می‌دهد. این قوانین با توجه به شرایط خاص جامعه در هر دوره قانونگذاری به تصویب رسیده است. همچنین در این گزارش علاوه بر قوانین مختص زنان و خانواده، قوانین حقوقی، جزایی، اجتماعی و استخدامی که عمدتاً خاص زنان و خانواده نبوده، اما به نحوی ماده، تبصره یا بندی از آن قانون با موضوع زن و خانواده یا کودکان مرتبط بوده، نیز دیده شده است.

دفتر مطالعات فرهنگی مرکز پژوهش‌های مجلس در نظر دارد گزارش‌هایی با عناوین قوانین، طرح‌ها و لوایح در هر دوره از مجلس با موضوع زنان، خانواده و کودکان تهیه کند که در آن متن قوانین به‌طور کامل آورده شده است، لذا در مجموعه حاضر سعی شده علاوه بر جبران کاستی‌های گزارشات قبلی به‌خصوص دوره‌های ششم و هفتم مجلس، مجموعه‌ای نیز از هفت دوره مجلس در یک مجلد آورده شود.

لذا در مجموعه حاضر علاوه بر این که نام قانون و تاریخ تصویب (تاریخ تصویب شورای نگهبان) آورده شده است، سعی شده در ستونی جداگانه مختصری به محتوی و متن قانون نیز اشاره شود تا آشنایی اجمالی برای مخاطب محترم ایجاد کند.

مقدمه

جمهوری اسلامی ایران که در پی انقلاب شکوهمند و مقدس مردم ایران و با عنایت به آموزه‌های اسلامی و توجه به نقش و جایگاه مردم و بسط عدالت و رفع محرومیت و ظلم در جامعه تأسیس شده است، توجه ویژه‌ای را به مسائل زنان داشته و همان‌گونه که در بیانات بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری مشاهده می‌شود، درک ارزش و جایگاه انسانی زن و کوشش به‌منظور ارتقای سطح کیفی زندگی زنان جامعه، از اهم وظایف دولت

اسلامی بوده است.

به این ترتیب فارغ از دیدگاه‌های افراطی و تفریطی، نظام اسلامی موظف به رعایت اعتدال و توجه به شخصیت و کرامت انسانی زن در جامعه است. بدیهی است، زنان نیز همانند مردان، از حقوق سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ... برخوردار گشته و تفاوت‌های طبیعی میان زن و مرد - که موجب ایفای نقش‌ها و تکالیف متفاوتی می‌شود و مطابق فطرت انسانی است - آنان را از عرصه وسیع حقوق انسانی مشترک با مردان، محروم نخواهد ساخت.

این نوشتار در صدد است که برای دسترسی آسان‌تر کارشناسان، پژوهشگران و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی به قوانین مصوب (با موضوعیت زنان، خانواده و کودکان) در ادوار مختلف مجلس، راه را برای تدوین قوانین جدید یا اصلاح آن هموارتر سازد.

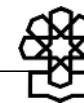
جدول ۱. دوره اول مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون اصلاح خدمت خارج از مرکز پزشکان و دندانپزشکان و داروسازان	۱۳۶۰/۳/۴	ماده (۶) - تبصره - نظر به اینکه طبق قانون الغای خدمات اجتماعی زنان - زنان از خدمت زیر پرچم معاف هستند لذا خدمت خارج از مرکز در مورد آنان به مدت ۳ سال خواهد بود
۲	قانون خدمت یک‌ماهه پزشکان و وابستگان حرفه پزشکی و پیراپزشکی	۱۳۶۰/۸/۲۴	- زنان متأهل پزشک و پیراپزشک و حرف وابسته از انجام خدمات ذکر شده در این قانون معاف هستند، (یعنی موظف نیستند هر سال یک ماه در محل‌هایی که وزارت بهداشتی معین می‌نماید خدمت کنند)
۳	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی	۱۳۶۰/۹/۲۳	حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس بعد از شهادت یا فوت در راه انجام وظیفه به عائله تحت تکفل آنان پرداخت می‌شود. یا اگر نماینده معلول شود (معلولیت در جنگ یا هنگام انجام وظیفه) و بر اثر این معلولیت فوت نماید، نصف مقرری ماهیانه به عائله تحت تکفل وی پرداخت می‌شود
۴	قانون واگذاری حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها	۱۳۶۰/۱۰/۸	حضانت فرزندان صغیر یا محجور که پدرانشان به مقام والای شهادت رسیده یا فوت شده باشند، با مادران آنها خواهد بود
۵	تفسیر قانونی مجلس شورای اسلامی راجع به قانون خدمت نیروی انسانی، درمانی و بهداشتی مصوب ۱۳۵۸/۹/۱۴ و قانون اصلاح خدمت خارج از مرکز پزشکان و دندانپزشکان و داروسازان مصوب ۱۳۶۰/۳/۴	۱۳۶۱/۱/۲۴	- مشمولان اناث که بعداً شوهر اختیار می‌کنند، از زمان داشتن شوهر مشمول معافیت موضوع تبصره «۲» ماده (۱) این قانون هستند - خدمت خارج از مرکز زنان شوهردار پزشک و دندانپزشک و داروساز ۳ سال است که می‌توانند در مناطق مجاز در بخش خصوصی یا عمومی کار کنند
۶	قانون اصلاح بند «ث» ماده (۳) قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر زندگی	۱۳۶۱/۳/۲۷	بند «ث» - پدر و مادر و دیگر افراد تحت تکفل نماینده طبق شرایط مندرج در ماده (۳) این قانون بند «ث» قبلاً به این صورت بود (پدر و مادر به شرط آنکه تحت تکفل قانونی باشند)

ادامه جدول ۱

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۷	قانون راجع به فارغ‌التحصیلان رشته پزشکی برای ورود به دوره تخصصی قبل از انجام خدمت سربازی و خدمات قانونی دیگر	۱۳۶۱/۶/۲	در مورد تعداد ۵۰ نفر از بانوان فارغ‌التحصیل پزشکی که این عده می‌توانند قبل از انجام خدمت خارج از مرکز، برای طی دوره تخصصی در رشته زنان و مامایی وارد مراکز پزشکی آموزشی کشور شوند ضمناً این اجازه فقط برای یک بار اعتبار دارد
۸	قانون راجع به معافیت آن عده از معلولین انقلاب اسلامی که قادر به کار می‌باشند. همچنین افراد خانواده شهدا و معلولین از شرط بند «ج» ماده (۱۴) قانون استخدامی کشوری	۱۳۶۱/۶/۱۶	- افراد مشمول این قانون از شرط حداقل تحصیل معاف می‌باشند - افراد خانواده شهدا و معلولین از لحاظ این قانون عبارتند از: همسر، فرزندان، پدر، مادر، برادر و خواهر که به تشخیص و معرفی بنیاد شهید تحت تکفل معلول یا شهید بوده‌اند
۹	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری برای محافظین و رانندگانی که به درجه رفیع شهادت نائل می‌شوند یا در راه انجام وظیفه فوت یا معلول می‌شوند	۱۳۶۱/۸/۲	تبصره «۱» این قانون شامل عائله تحت تکفل آنها نیز می‌شود
۱۰	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی	۱۳۶۱/۱۰/۸	ماده (۹۸۷) «تابعیت»، ماده (۱۰۴۱) «ممنوع بودن نکاح قبل از بلوغ»، ماده (۱۰۴۳) «نکاح دختر با اذن ولی»، ماده (۱۱۲۲) «عیوبی که موجب حق فسخ برای زن است»، ماده (۱۱۳۰) «عسر و حرج زوجه»، ماده (۱۲۱۰) «سن بلوغ»، ماده (۱۲۵۱) «قیمومیت» و ...
۱۱	قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده شهدا از خدمت نظام وظیفه	۱۳۶۱/۱۱/۲۵	مشمولی که پدر یا برادر او به درجه رفیع شهادت رسیده یا برسد و دارای پدر و مادر یا یکی از آنها یا سرپرست برادر یا خواهر صغیر خود بوده و بیش از هفت سال از تاریخ شهادت نگذشته باشد، از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف خواهد بود
۱۲	قانون برقراری حقوق وظیفه از کارافتادگی و وظیفه عائله تحت تکفل جانبازان و شهدای انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و پرداخت حقوق و مزایای مجروحین جنگ تحمیلی و انقلاب اسلامی	۱۳۶۱/۱۱/۲۲	در صورتی که در زمان تصدی، مقامات مذکور به‌علل جنگ، دفاع از تمامیت و استقلال کشور، معلول و ازکارافتاده شناخته شده یا به درجه شهادت نائل می‌شوند، طبق آخرین حقوق مقام مربوطه که در زمان از کار افتادگی یا شهادت به آنان تعلق می‌گرفته است، خواهد بود

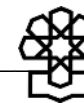
ادامه جدول ۱

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۳	قانون اصلاح فصل سوم قانون گذرنامه مصوب ۱۹ اسفندماه ۱۳۵۱	۱۳۶۲/۳/۳۱	در مورد صدور گذرنامه برای شخصیت‌های سیاسی است ماده (۱۰) تبصره‌های «۱»، «۲»، «۳» شامل همسران مشمولین و فرزندان کمتر از ۱۸ سال همچنین ماده (۱۱) تبصره «۱» و «۲» نیز است
۱۴	قانون راجع به حذف آخر تبصره «۳۳» قانون بودجه سال ۱۳۶۲	۱۳۶۲/۱۰/۷	کمک برای خانواده‌هایی که زن و شوهر کارمند دولت باشند، فقط این کمک به شوهر و فرزندان آنها تعلق خواهد گرفت
۱۵	قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست	۱۳۶۲/۸/۱	تضمین بیمه و رفاه زنان و کودکان بی‌سرپرست و همچنین خودکفا نمودن بیمه‌شدگان
۱۶	قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان	۱۳۶۲/۹/۱۰	وزارتخانه‌ها و مؤسسات مشمول قانون استخدام کشوری و شرکت‌های دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، می‌توانند در صورت تقاضای بانوان کارمند رسمی و ثابت خود و موافقت بالاترین مقام مسئول، خدمت آنها را نیمه‌وقت تعیین نمایند
۱۷	قانون پرداخت کمک هزینه مسکن و کمک هزینه تحصیلی به فرزندان مأموران ثابت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی در خارج از کشور	۱۳۶۳/۳/۱۴	به دولت اجازه داده شده است که با توجه به گرانی مسکن و مقتضیات تحصیل، محل مأموریت پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، کارکنان وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی که جهت انجام مأموریت ثابت به خارج از کشور اعزام می‌شوند، در مدت مأموریت نسبت به پرداخت کمک هزینه مسکن و هزینه تحصیل فرزندان کارکنان خود اقدام نماید
۱۸	قانون الحاق سه تبصره به قانون راجع به معافیت آن عده از معلولین انقلاب اسلامی که قادر به انجام کار می‌باشند همچنین افراد خانواده شهدا و معلولین از شرط بند «ج» ماده (۱۴) قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۱/۶/۱۶ مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۳/۳/۱	- افرادی که حقوقشان به تشخیص بنیاد شهید، کفایت مخارج خود و افراد تحت تکفلشان را بدهد، مقرری دیگر دریافت نخواهند کرد - افرادی که عهده‌دار سرپرستی خانواده شهید یا معلول باشند برای ورود به خدمت رسمی یا ثابت در دستگاه‌های دولتی از شرط حداقل گواهی‌نامه پایان دوره ابتدایی معاف خواهند بود

جدول ۲. دوره دوم مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون اصلاح ماده (۱۲۰۵) قانون مدنی	۱۳۶۳/۵/۹	نفقه افراد واجب‌النفقه
۲	قانون نحوه اجرای اصل چهل‌ونهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۳/۵/۱۷	این قانون در مورد اموال اشخاص حقیقی و حقوقی و خانواده تحت تکفل آنهاست که باید دادستان این اموال را با توجه به دلایل و امارات موجود نامشروع بودن آن و متعلق به بیت‌المال یا امور حسبیه را تشخیص دهد
۳	قانون خدمت وظیفه عمومی	۱۳۶۳/۸/۸	- در مورد آموزش نظامی اتباع اناث دولت جمهوری اسلامی ایران با رعایت کلیه موازین شرعی - آموزش و پرورش موظف شده با همکاری نیروی مسلح آموزش‌هایی را برای دختران تنها در زمینه‌های دفاع غیرنظامی انجام دهد
۴	قانون خدمت یک‌ماهه پزشکان و وابستگان حرفه پزشکی و پیراپزشکی	۱۳۶۳/۸/۲۲	معافیت زنان متأهل پزشک و پیراپزشک و حرف وابسته، از خدمت در محل‌هایی که وزارت بهداشتی معین می‌کند
۵	قانون اصلاح لایحه قانون راجع به تأمین معلولین و افراد خانواده آنها و همچنین افراد خانواده شهدای انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۵	۱۳۶۳/۸/۲۹	برخورداری افراد خانواده معلولین، مصدومین، مفقودین و شهدای انقلاب اسلامی از خدمات درمانی، موضوع قانون تأمین اجتماعی، قانون خدمات درمانی مستخدمین دولت یا قوانین دیگر
۶	قانون اصلاح تبصره «۲» ماده واحده قانون اجازه پرداخت وظیفه و مستمری وراثت کارمندان مصوب ۱۳۲۸ آذر ۱۳۲۸ و برقراری حقوق وظیفه در مورد فرزندان و نوادگان اناث	۱۳۶۳/۱۰/۱۵	- مستمری ورثه نکور تا پایان ۲۰ سالگی و با توجه به دانشجو بودن تا ۲۵ سالگی خواهد بود - حقوق وظیفه سهم فرزندان و نوادگان اناث به شرط نداشتن شوهر و حرفه و شغل قابل پرداخت است

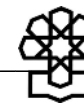
ادامه جدول ۲. دوره دوم مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۷	قانون اصلاح قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵	۱۳۶۳/۱۰/۲۴	ثبت وقایع حیاتی هر فرد از قبیل (ولادت، ازدواج، طلاق، رجوع، بذل مدت و وفات)
۸	قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه‌وقت بانوان مصوب دهم آذرماه ۱۳۶۲	۱۳۶۴/۱/۲۱	- موافقت وزیر یا بالاترین مقام مؤسسه متبوع - ساعات کار در خدمت نیمه‌وقت نباید کمتر از نصف ساعات کار هفتگی وزارتخانه، مؤسسه و شرکت مربوط باشد - به کارمندان، نصف حقوق پایه یا حقوق ثابت و... پرداخت می‌شود - حداقل استفاده از این نوع خدمت یکسال است - و ...
۹	قانون اعزام دانشجویان به خارج از کشور	۱۳۶۴/۲/۵	زنان لیسانس و بالاتر با توجه به دیگر ضوابط مندرج در این قانون، تنها در صورتی که ازدواج کرده باشند، در معیت همسر خویش، می‌توانند داوطلب اعزام شوند
۱۰	قانون حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها	۱۳۶۴/۵/۱۳	حضانت فرزندان صغیر یا محجوری که پدرانشان به مقام والای شهادت رسیده یا فوت شده باشند، با مادران آنهاست، ضمناً ازدواج مادران مانع از حق حضانت نمی‌شود
۱۱	قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۳۶۴/۷/۲۴	وزارت بهداشت موظف است طوری برنامه‌ریزی نماید که بانوان در رشته‌های تخصصی زنان، مامایی و رشته‌های بالینی پزشکی به مرحله خودکفایی برسند
۱۲	قانون اصلاح ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۹/۱۴	معافیت یکی از فرزندان خانواده با شرایط موجود در قانون

ادامه جدول ۲

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۳	قانون الزام دولت جهت استخدام ده درصد از پرسنل مورد نیاز خود از بین جانبازان انقلاب اسلامی و بستگان شهدا	۱۳۶۴/۱۱/۳	فرزندان شاهد، اسرا، مفقودین و جانبازان از کارافتاده نیز مشمول این قانون هستند
۱۴	قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی	۱۳۶۵/۴/۲۵	- مقرری ماهانه عائله تحت تکفل این نمایندگان برابر با حقوق ثابت نماینده است - عائله تحت تکفل این قانون عبارتند از: زوجه دائمی نماینده تا زمانی که شوهر نکرده باشد فرزندان و نوادگان ذکور فرزندان و نوادگان اناث فرزندان و نوادگان علیل و ناقص‌العضو که قادر به انجام کار نباشند پدر و مادر به شرط آنکه تحت تکفل قانونی باشند
۱۵	قانون مربوط به حق حضانت	۱۳۶۵/۴/۲۶	چنانچه حضانت به‌عهده کسی قرار گیرد، پدر و مادر یا شخص دیگری مانع اجرای حکم شود یا از استرداد طفل امتناع ورزد، دادگاه صادرکننده حکم وی را الزام به عدم ممانعت یا استرداد طفل می‌کند و در صورت مخالفت تا اجرای حکم به حبس محکوم خواهد کرد
۱۶	قانون نحوه کمک به خانواده‌های مشمولینی که با اعزام مشمول قدرت اداره معاش خود را از دست می‌دهند	۱۳۶۶/۶/۱۹	این قانون دولت را موظف کرده است تا همه‌ساله اعتبار لازم، برای کمک به خانواده تحت تکفل مشمولین نیازمند موضوع این قانون را در ردیف جداگانه‌ای در لایحه بودجه کل کشور ذیل ردیف کمیته امداد امام (ره) منظور کند

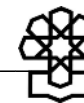
ادامه جدول ۲

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۷	قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۶/۷/۱۵	ماده (۳۲) «استخدام زنان در مشاغل درمانی و بهداشتی»، ماده (۹۴) «مرخصی بارداری»، ماده (۱۶۴) «مستمری‌بگیران» مشمول این قانون است که عبارتند از: - همسر دائم در صورتی که همسر اختیار نکرده و شاغل نیز نباشد. - اولاد ذکور غیر شاغل تا سن ۱۹ سال تمام، در صورت تحصیل حداکثر تا ۲۳ سال تمام - اولاد اناث در صورت نداشتن همسر و شاغل نبودن - پدر و مادر تحت تکفل - برادر محجور یا بیمار تحت تکفل - برادر صغیر تحت تکفل تا سن ۱۹ سال تمام، در صورت تحصیل حداکثر تا ۲۳ سال تمام و ... ماده (۱۶۷) «خانواده شهدا»، ماده (۱۶۹) «تبدیل زنان نظامی شاغل به کارمند معادل خود»
۱۸	قانون اعطای مرخصی بدون حقوق مستخدمین رسمی یا ثابت که همسر آنان به مأموریت ثابت خارج از کشور اعزام می‌شوند	۱۳۶۶/۹/۱۹	این افراد می‌توانند بدون محدودیت زمانی تا پایان مدت مأموریت مذکور از مرخصی بدون حقوق استفاده نمایند
۱۹	قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده‌های شهدا، معلولین، اسرا، مفقودالانرها از خدمت وظیفه عمومی	۱۳۶۶/۱۰/۲	مشمولانی که پدر یا برادر آنان از تاریخ ۱۳۵۶/۱۰/۱۹ شهید یا معلول یا اسیر یا مفقودالانر شده یا بشوند، یک نفر از آنان از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف خواهد بود

ادامه جدول ۲

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۰	قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی	۱۳۶۶/۱۱/۸	ماده (۹) این قانون، فرزندان و نوادگان اناث متوفی می‌توانند از حقوق وظیفه یا مستمری طبق مقررات استفاده نمایند
۲۱	قانون الزام تزریق واکسن ضدکزاز برای بانوان قبل از ازدواج	۱۳۶۷/۲/۱۹	به‌منظور پیشگیری از تلفات ناشی از کزاز نوزادان، بانوان مکلفند قبل از عقد ازدواج نسبت به واکسینه کردن خود اقدام نمایند
۲۲	قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان (بانوان متأهل و همسران و فرزندان شهدا، اسرا و مفقودین)	۱۳۶۷/۲/۲۱	بانوان متأهل و همسران و فرزندان شهدا، اسرا و مفقودین جنگ و جانبازان انقلاب اسلامی و نیز مادرانی که سرپرستی یا حضانت فرزند خود را عهده‌دار هستند، می‌توانند خدمت خود را در هر نقطه از کشور انجام دهند
۲۳	قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۳۶۷/۳/۱۲	تشویق و ترغیب افراد خیر و مؤسسات خصوصی جهت اقدامات حمایتی برای کودکان در سنین قبل از دبستان و سالمندان و خانواده‌ها و افراد بی‌سرپرست و ...

جدول ۳. دوره سوم مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون وین راجع به نمایندگی دول در روابط خود با سازمان‌های بین‌المللی جهانی	۱۳۶۷/۵/۴	- در صورت فوت یکی از اعضای مأموریت، اعضای خانواده او تا انقضای مهلت مناسبی که برای ترک خاک دولت پذیرنده به آنها اعطا می‌شود، کمافی السابق از مزایا و مصونیت برخوردارند - فعالیت‌های حرفه‌ای و تجاری خانواده کارمندان اداری و فنی اعضای مأموریت و ...
۲	قانون مقررات استخدامی نهضت سوادآموزی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۷/۶/۲۲	- اولویت استخدام برای فرزندان و همسران شهدا و مفقودالانرها و اسرای جنگ تحمیلی - از جمله حقوق مزایای مطرح در این قانون (حق عائله‌مندی، حق همسر و حق اولاد، هزینه ازدواج) و ...
۳	قانون حقوق والدین بازنشسته و وظیفه و مستمری‌بگیر شهدا و جانبازان و مفقودین انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی	۱۳۶۷/۹/۲۳	این والدین مخیرند که از حقوق بازنشستگی، وظیفه از کارافتادگی براساس قانون استخدام کشوری برخوردار شوند یا از حقوق مقرر براساس قانون برقراری حقوق وظیفه از کارافتادگی و وظیفه عائله تحت تکفل جانبازان و شهدای انقلاب اسلامی ایران
۴	قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد و خانواده‌های شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالانرهای انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یکسال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند	۱۳۶۷/۱۰/۲۰	اولویت استخدام رسمی یا غیررسمی از بین افراد ذکر شده در این قانون با معرفی سازمان امور اداری و استخدامی کشور و رعایت مقررات و ضوابط استخدامی و گزینشی مربوطه، استخدام نمایند
۵	قانون مالیات تعاون ملی برای بازسازی	۱۳۶۷/۱۲/۱۷	جمع‌داری‌های هر شخص حقیقی و افراد تحت ولایت و همسر او یکجا، مأخذ محاسبه مالیات به نرخ مقرر در ماده (۳) این قانون قرار خواهد گرفت

ادامه جدول ۳

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۶	قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کار افتاده، اسرا و مفقودالائره‌های انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی	۱۳۶۸/۲/۳	کارگاه‌هایی که مشمول قانون کار باشند باید با معرفی واحدهای کاریابی یا ادارات کار و امور اجتماعی و رعایت مقررات مربوطه نسبت به استخدام افراد مذکور در این قانون اقدام نمایند
۷	قانون ادامه استفاده خانواده افرادی که ساکن خانه‌های سازمانی بوده و شهید، جانباز، اسیر و مفقودالائره شده‌اند	۱۳۶۸/۳/۴	تا زمانی که کمیسیون مقرر در آیین‌نامه اجرایی این قانون متناسب تشخیص دهد خانواده آنها مجاز به ادامه سکونت در خانه‌های مذکورند
۸	قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) بعد از ورود به کشور	۱۳۶۸/۹/۲۲	کلیه دستگاه‌هایی که به نحوی خانواده‌های اسرا را بر طبق آیین‌نامه‌ها و ضوابط خاص خود حمایت می‌کردند، موظفند پس از آزادی اسرا تا یک‌سال کماکان به حمایت خود ادامه دهند
۹	قانون حقوق و مزایای مستمر، پس‌انداز ثابت، حق بیمه و بیمه درمانی مشمولین قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۸/۱۱/۱۱	پرسنلی که با داشتن حداقل بیست‌سال خدمت اخراج می‌شوند به عائله تحت تکفل آنان وجوهی معادل سه‌پنجم حقوق مندرج در ماده (۱۵۴) قانون ارتش پرداخت می‌شود
۱۰	قانون ایجاد تسهیلات لازم جهت صدور پروانه کسب برای جانبازان، اسرای آزاد شده و خانواده محترم شهدا و مفقودین و اصلاح موادی از قانون نظام صنفی	۱۳۶۸/۱۲/۲۰	- وزارت بازرگانی مکلف است نسبت به صدور پروانه کسب افراد ذیل که دارای کسب ملکی یا اجاره‌ای است، اقدام نماید: جانبازان و اسرای آزاد شده سرپرست خانواده‌ای که فرزند ذکور آن خانواده به شهادت رسیده یا مفقودالائره شده باشند یکی از وابستگان درجه یک شهید یا مفقودالائره که متکفل کمک هزینه خانواده‌هایشان است - و ...

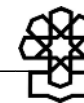
ادامه جدول ۳

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۱	قانون حمایت از انقلاب اسلامی مردم فلسطین	۱۳۶۹/۲/۱۹	بنیاد شهید و بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی از خانواده‌های شهدا، جانبازان، اسرا و مفقودین سرزمین‌های اشغالی دیگر شهدایی که از بقیه نقاط جهان در راه آزادی فلسطین به شهادت می‌رسند، در حد توان، حمایت معنوی و مادی کنند
۱۲	قانون بیمه بیکاری	۱۳۶۹/۷/۱۰	افراد تحت تکفل موضوع ماده (۷) این قانون عبارتند از: همسر (زن یا شوهر) فرزندان اناث ازدواج نکرده و فاقد حرفه و شغل باشند فرزندان ذکور که سن آنان کمتر از هجده سال تمام باشد یا درحال تحصیل باشند پدر و مادر که سن پدر از ۶۰ سال متجاوز باشد یا طبق نظر پزشک معتمد سازمان تأمین اجتماعی ازکارافتاده کلی باشند و در هر حال معاش آنان منحصراً توسط بیمه شده تأمین شود خواهر و برادر تحت تکفل درصورت داشتن شرایط مربوط به فرزندان اناث و ذکور -درصورت بیکاری زوجین فقط یکی از آنان محق به استفاده از افزایش مقرری به ازای هر یک از فرزندان خواهد بود
۱۳	قانون مشمول قوانینی که در مورد شهدا و خانواده معظم ایشان وضع گردید یا می‌گردد به اسرا و مفقودالائرها و خانواده ایشان	۱۳۶۹/۱۰/۲۶	از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقرراتی که در مورد شهدا و خانواده معظم ایشان وضع شده به اسرا (تا زمانی که اسیر باشند) و مفقودالائرها و خانواده‌های آنان شمول خواهد داشت

ادامه جدول ۳

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۴	قانون اصلاح موادی از قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان مصوب ۱۳۶۷/۱/۳۰ و الحاق موادی به آن	۱۳۷۰/۶/۱۳	- بانوان متأهل استفاده‌کننده از سهمیه مطرح شده در این قانون موظفند به هنگام ثبت نام، در دوره تخصصی مربوطه، رضایت‌نامه همسر را به دانشگاه مربوطه تحویل دهند - ازدواج بانوان مجرد پس از شروع دوره دستیاری، مانع انجام خدمات مورد تعهد آنها در نقاط مقرر شده، در ماده فوق نخواهد بود
۱۵	قانون اصلاح بند «۱» ماده (۱۸) قانون گذرنامه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰	۱۳۷۰/۶/۶	صدور اجازه خروج انفرادی اشخاص کمتر از هجده سال تمام و کسانی که تحت ولایت یا قیمومیت هستند، با اجازه کتبی ولی یا قیم آنان فقط در موارد ذکر شده در این قانون امکانپذیر خواهد بود
۱۶	اساسنامه سازمان آموزش و پرورش	۱۳۷۰/۶/۲۴	مواد (۲) و (۳) و (۵) راجع به کودکان و دانش‌آموزان استثنایی است
۱۷	قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۷۰/۶/۲۴	ماده (۹) این قانون راجع به کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد مستخدمین مشمول قانون استخدام کشوری است
۱۸	قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۱۳۷۰/۷/۲۴	- سپاه برای مشاغلی که مستلزم به‌کارگیری زنان باشد، آنان را استخدام می‌کند تغییر محل خدمت زنان باید حتی‌الامکان تابع شرایط خدمتی همسران آنان باشد - موادی درباره خانواده کارکنان و آموزش زنان استخدام شده در سپاه نیز در این قانون دیده می‌شود
۱۹	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی	۱۳۷۰/۸/۲۱	ماده (۹۸۷) - تابعیت ماده (۱۰۴۱) - نکاح قبل از بلوغ ممنوع ماده (۱۰۴۲) حذف می‌شود ماده (۱۰۴۳) نکاح دختر باکره با اذن پدر یا جد پدری و ...

ادامه جدول ۳

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۰	قانون اصلاح بند «ب» تبصره «۱» ماده (۲) قانون مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۰/۱۱	مستخدمین زن با ۲۰ سال سابقه خدمت، بازنشسته می‌شوند
۲۱	قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام	۱۳۷۱/۲/۳۱	حداکثر سن ورود به خدمت و استخدام با رعایت موارد زیر افزایش می‌یابد: افراد خانواده شهدا، جانبازان، آزادگان و مفقودالانها (همسر، فرزندان، پدر و مادر، برادر و خواهر) تا میزان پنج سال
۲۲	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۹) قانون استخدام کشوری	۱۳۷۱/۳/۷	آن دسته از مستخدمین رسمی که همسر آنان در مشاغل حساس دولتی در داخل کشور اشتغال دارند به تبعیت از محل کار همسر می‌توانند حداکثر تا ۶ سال از مرخصی بدون حقوق استفاده نمایند

جدول ۴. دوره چهارم مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	توافقنامه همکاری‌های فرهنگی، آموزشی و علمی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کنیا	۱۳۷۱/۵/۲۱	ماده (۵) - طرفین، مبادله هیئت‌های زنان جهت دیدار از پروژه‌هایی که توسط گروه‌های زنان در هر یک از دو کشور انجام می‌شود را مورد تشویق قرار خواهند داد
۲	قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست	۱۳۷۱/۸/۲۷	به منظور اجرای قسمتی از اصل بیست‌ویکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، زنان و کودکان بی‌سرپرستی که تحت پوشش قوانین حمایتی دیگری نیستند، از حمایت‌های مقرر در این قانون بهره‌مند خواهند شد
۳	قانون اصلاح ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی	۱۳۷۱/۹/۱۱	تبصره «۲» - دانشگاه آزاد اسلامی نیز موظف است مانند دانشگاه‌های دولتی ۴۰ درصد پذیرفته‌شدگان را از رزمندگان و ایثارگران «جانبازان، آزادگان و فرزندان شاهد» بپذیرد تبصره «۳» - فرزندان شهدا، مفقودین، اسرا و همسران آنها و فرزندان جانبازان بالای ۵۰ درصد می‌توانند با معرفی بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ستاد آزادگان و بنیاد جانبازان و مستضعفان از مزایای این قانون استفاده کنند
۴	قانون معافیت پرسنل و خدمه ارگان‌ها و سازمان‌های دریایی از پرداخت عوارض موضوع ماده «۷» قانون وصول برخی از درآمدهای دولتی و مصرف آن در موارد معین	۱۳۷۱/۱۲/۹	تبصره - همسر و فرزندان این قبیل مأموران چنانچه همراه بودن آنان مورد تأیید سازمان یا ارگان ذیربط باشد، می‌توانند از تسهیلات موضوع این قانون استفاده کنند
۵	قانون صندوق رفاه دانشجویان	۱۳۷۱/۱۲/۹	ماده (۲) بند «۲» - اعطای وام ازدواج به دانشجویانی که ضمن تحصیل ازدواج می‌کنند

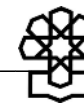
ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۶	قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶)	۱۳۷۱/۱۲/۲۳	تبصره «۱» - کسانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و حق بیمه پرداخت کرده‌اند، در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد، می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی کنند تبصره «۲» - در مورد کارهای سخت و زیان‌آور در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد، می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی کنند
۷	قانون تنظیم خانواده و جمعیت	۱۳۷۲/۳/۲	کلیه امتیازاتی که در قوانین براساس تعداد فرزندان یا عائله پیش‌بینی و وضع شده‌اند، در مورد فرزندان چهارم و بعد که پس از یکسال از تصویب این قانون متولد می‌شوند، قابل محاسبه و اعمال نخواهد بود
۸	قانون استفساریه شمول تبصره «۳» قانون اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به فرزندان آزادگان	۱۳۷۲/۴/۲۲	عبارت «فرزندان شهدا، مفقودین و اسرا و همسران آنها» در تبصره «۳» ماده واحده شامل آن دسته از فرزندان آزادگان که قبل یا حین اسارت پدر متولد شده‌اند و همسران آزادگان که قبل از اسارت به نکاح آنها درآمده و تا تاریخ ثبت نام آنها در آزمون سراسری در قید نکاح آنها باقی باشند، می‌شود
۹	قانون اصلاح ماده واحده قانون نحوه واگذاری اماکن و میادین و غرفه توزیع میوه مصوب ۱۳۵۸/۱۰/۵	۱۳۷۲/۶/۷	تبصره «۲» - در واگذاری غرفه‌ها با شرایط یکسان، رزمندگان و خانواده‌های شهدا و آزادگان و جانبازان و ... اولویت دارند

ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۰	قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز از کارافتاده و مفقودالامر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی	۱۳۷۲/۷/۱۱	تبصره «۲»- حقوق موضوع این قانون به آزاده یا جانباز از کارافتاده کلی و عائله شهید یا مفقودالامر موضوع ماده (۷) قانون برقراری حقوق وظیفه از کارافتادگی و وظیفه عائله تحت تکفل جانبازان و شهدا ... مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۲۵ و تبصره ذیل آن پرداخت خواهد شد تبصره «۳»- چنانچه وراثت انان تحت تکفل شهید، شوهر اختیار کرده و مطلقه شده و ضرورت طلاق مورد تأیید بنیاد شهید انقلاب اسلامی باشد، از همان تاریخ طلاق، مجدداً حقوق آنها برقرار و پرداخت می شود و ...
۱۱	قانون تخصیص سهمیه برای زنان در پذیرش دستیاری رشته‌های تخصصی پزشکی	۱۳۷۲/۷/۲۱	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است حداقل ۲۵ درصد از سهمیه پذیرش دستیاری در رشته‌های جراحی اعصاب، ارولوژی، ارتوپدی، گوش و حلق و بینی، چشم، رادیولوژی و روانپزشکی و در صورت وجود داوطلب ۵۰ درصد سهمیه جراحی عمومی داخلی و قلب به خانم‌های پزشک قبول شده در گزینش کتبی دستیاری اختصاص دهد
۱۲	قانون استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۲/۹/۳	ماده (۱۳)- به مستخدمین زن شاغل و بازنشسته و وظیفه‌بگیر مشمول این قانون که همسر آنان قادر به کار نبوده و خود به تنهایی متکفل مخارج فرزندان هستند مزایای کمک هزینه عائله‌مندی موضوع بند «۱» ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت خواهد شد

ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۳	قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۲/۹/۱۷	ماده (۹) - تنبیهات اداری به ترتیب عبارتند از: (ح) بازخرید خدمت در صورت داشتن کمتر از ۲۰ سال سابقه خدمت دولتی، در مورد مستخدمین زن و کمتر از ۲۵ سال سابقه خدمت دولتی در مورد مستخدمین مرد با پرداخت ۳۰ تا ۴۵ روز حقوق مبنای مربوطه در قبال هر سال خدمت به تشخیص هیئت صادرکننده رأی (ط) بازنشستگی در صورت داشتن بیش از ۲۰ سال سابقه خدمت دولتی برای مستخدمین زن و بیش از ۲۵ سال سابقه خدمت دولتی برای مستخدمین مرد براساس سنوات خدمت دولتی با تقلیل یک یا دو گروه
۱۴	قانون اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۲/۱۱/۶	ماده (۶) - عائله تحت تکفل در این اساسنامه عبارتند از: همسر، فرزندان و پدر و مادر تحت تکفل که از هیچ نوع خدمات درمانی دیگری بهره‌مند نباشند و ...
۱۵	قانون اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون حقوق کودک	۱۳۷۲/۱۲/۱۱	این کنوانسیون مشتمل بر یک مقدمه و ۵۴ ماده به تصویب و اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به آن داده می‌شود، مشروط بر آنکه مفاد آن در هر مورد و هر زمان در تعارض با قوانین داخلی و موازین اسلامی باشد یا قرار گیرد، از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران لازم‌الرعايه نباشد
۱۶	قانون اصلاح تبصره «۳» قانون اصلاح ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب ۱۳۷۱/۹/۱۱	۱۳۷۳/۵/۱۲	فرزندان شهدا، مفقودان، اسرا و جانبازان بالای ۵۰ درصد و همسران آنها می‌توانند با معرفی بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ستاد آزادگان و بنیاد جانبازان و مستضعفان از مزایای این قانون استفاده نمایند

ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۷	قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت به ایثارگران و کارگران	۱۳۷۳/۵/۱۹	ایثارگران مشمول این قانون عبارتند از: خانواده معظم شهدا، مفقودالائرها و اسرا و ...
۱۸	قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور	۱۳۷۳/۸/۱۱	ماده (۱) تعاریف ۱- بیمه شده تبعی: خانواده شخص یا اشخاصی هستند که به تبع سرپرستی و کفالت بیمه شده اصلی از مزایای مقرر در این قانون می‌توانند استفاده نمایند ۲. افراد نیازمند: به افرادی اطلاق می‌شود که به لحاظ شرایط اقتصادی، اجتماعی، جسمی و روانی توانایی اداره زندگی خود و خانواده تحت تکفل خود را ندارند
۱۹	قانون اصلاح تبصره «۵» قانون الحاق پنج تبصره به قانون شرایط انتخاب قضات دادگستری مصوب ۱۳۶۳	۱۳۷۴/۲/۶	تبصره «۵» رئیس قوه قضائیه می‌تواند بانوانی را که واجد شرایط انتخاب قضات دادگستری هستند، با پایه قضایی جهت تصدی پست‌های مشاورت دیوان عدالت اداری، دادگاه‌های مدنی خاص، قاضی تحقیق و دفاتر مطالعات حقوقی و تدوین قوانین دادگستری و اداره سرپرستی صغار و مستشاری اداره حقوقی و سایر اداراتی که دارای پست قضایی هستند، استخدام نماید
۲۰	قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی	۱۳۷۴/۴/۷	ماده (۱۵)- آن دسته از جانبازان انقلاب اسلامی که بنا به تشخیص کمیته تخصصی متشکل از نمایندگان بنیاد شهید انقلاب اسلامی به دلیل ضایعات ناشی از جانبازی فوت می‌کنند، «شهید» محسوب شده و خانواده و افراد تحت تکفل آنان طبق ضوابط مورد عمل در بنیاد شهید انقلاب اسلامی تحت پوشش بنیاد مزبور قرار می‌گیرد

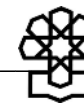
ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۱	قانون معافیت مالیاتی کلیه مؤسسات خصوصی شاغل در امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب‌ماندگان ذهنی و همچنین انجام خدمات در شبانه‌روزی‌ها و مهدهای کودک	۱۳۷۴/۴/۲۱	کلیه مؤسسات خصوصی که با مجوز سازمان بهزیستی کشور امور مربوط به حمایت و توانبخشی معلولان و ارائه خدمات به عقب‌ماندگان ذهنی و انجام خدمات در مراکز روزانه و شبانه‌روزی‌ها نگهداری معلولان و کودکان بی‌سرپرست را به‌عهده دارند و همچنین مهدهای کودک از پرداخت مالیات بر درآمد معاف هستند
۲۲	قانون استخدامی وزارت اطلاعات	۱۳۷۴/۵/۱	بخش دوم- شرایط ورود به خدمت- «ن»- نداشتن همسر خارجی یا همسری که تابعیت ایرانی او اکتسابی باشد و ...
۲۳	قانون مقررات استخدامی نیروهای انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۴/۶/۲۶	ماده (۲۰)- نیروی انتظامی می‌تواند صرفاً برای انجام مشاغلی که مستلزم به‌کارگیری زنان باشد نسبت به استخدام آنان به‌صورت کارمند اقدام نماید. نقل و انتقالات زنان باید حتی‌الامکان تابع شرایط خدمتی همسران آنان باشد و ...
۲۴	قانون ضوابط پرداخت وام مسکن به آزادگان، جانبازان و خانواده شهدا (موضوع تبصره «۵۲»)	۱۳۷۴/۶/۲۳	پرداخت وام مسکن آزادگان، جانبازان و خانواده شهدا موضوع تبصره «۵۲» قانون بودجه سال ۱۳۷۴ بدون رعایت الگوی مصرف مسکن قابل پرداخت خواهد بود
۲۵	قانون الحاق یک تبصره به بند «۱» ماده (۸۱) قانون تأمین اجتماعی	۱۳۷۴/۶/۲۶	همسران بیمه‌شدگان متوفی که شوهر اختیار کرده‌اند (عقد دائم) در صورت فوت شوهر دوم، توسط تأمین اجتماعی مجدداً به آنها مستمری پرداخت خواهد شد

ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۶	قانون اولویت در استفاده از معافیت‌های تعهد خدمت، اجازه کار و تحصیل ایثارگران گروه پزشکی و پیراپزشکی	۱۳۷۴/۸/۱۷	ایثارگران شامل: جانبازان، آزادگان، رزمندگان با حداقل ۶ ماه سابقه خدمت داوطلبانه در جبهه، همسر و فرزندان شهدا، اسرا و مفقودان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و جانبازان از کار افتاده کلی که در این قانون در اولویت قرار خواهند داشت
۲۷	قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی	۱۳۷۴/۱۲/۲۷	- توزیع شیر خشک از طریق داروخانه‌ها - مرخصی زایمان تا سه (۳) فرزند برای مادرانی که فرزند خود را شیر می‌دهند در بخش‌های دولتی و غیردولتی چهار (۴) ماه است - ایجاد تسهیلات مناسب برای تغذیه شیرخوارگان و شیر مادر در جوار محل کار کارکنان زن و ...
۲۸	قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان	۱۳۷۵/۲/۲۶	همسران و فرزندان شهدا، آزادگان، مفقودان جنگ تحمیلی، یک نفر برادر یا خواهر شهید یا مفقود، برادران و خواهران دو شهید یا بالاتر، آزادگان، جانبازان انقلاب اسلامی بالای ۲۵ درصد و نیز مادرانی که حضانت فرزند خود را به‌عهده دارند و تک فرزند خانواده از خدمات موضوع این قانون معاف هستند و ...
۲۹	قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت	۱۳۷۵/۲/۲۷	- ماده (۱) تبصره «۲» - در صورت فوت مستخدم، پاداش موضوع این ماده به وراثت قانونی مستخدم متوفی، تعلق می‌گیرد و ...

ادامه جدول ۴

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۳۰	قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۱۳۷۵/۳/۲۳	ماده (۶۸) وظایف و اختیارات شورای اسلامی روستا عبارت است از: ز) کمک‌رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری مانند جنگ و وقوع حوادث غیرمترقبه و نیز کمک به مستمندان و خانواده‌های بی‌سرپرست با استفاده از خودیاری‌های محلی
۳۱	کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)	۱۳۷۵/۳/۶	ماده (۶۱۹) - تعرض یا مزاحمت برای اطفال یا زنان ماده (۶۲۲) - ضرب یا اذیت و آزار زن حامله و سقط جنین وی ماده (۶۲۳) - دادن ادویه یا وسایل دیگری که موجب سقط جنین زن شود و ...

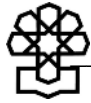
جدول ۵. دوره پنجم مجلس شورای اسلامی

ردیف	طرح‌ها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون اصلاح ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۷۵/۷/۱۸	ماده واحده الف- به مستخدمان یاد شده، همچنین مستخدمان متوفی که فرزند آنان معلول بوده و قادر به کار نباشند، کمک هزینه اولاد بدون لحاظ شرایط پیش‌بینی شده، قابل پرداخت است تبصره «۱» - مستخدمان زن شاغل و بازنشسته و وظیفه‌بگیر مشمول این قانون که دارای همسر نباشند یا همسر آنان معلول و ازکارافتاده باشد و خود به تنهایی متکفل مخارج فرزندان هستند، از کمک هزینه عائله‌مندی بهره‌مند می‌شوند و ...
۲	قانون افزایش مستمری والدین شهدا	۱۳۷۵/۸/۳۰	دولت موظف شده است، مستمری والدین یک شهید تحت پوشش بنیاد شهید انقلاب اسلامی را از تاریخ ۱۳۷۵/۷/۱ معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند (با توجه به قانون بودجه ۱۳۷۵)
۳	قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کار افتاده، اسرا و مفقودالائمه‌های انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت کرده‌اند مصوب ۱۳۶۷/۱۰/۷	۱۳۷۵/۹/۲۱	هرگونه دریافتی مشمولین این قانون با رعایت شرایط ذیل بلامانع است دریافت حقوق از بابت استخدام (رسمی یا غیررسمی)، حقوق بازنشستگی، وظیفه مستمری (به سبب قانون دیگر) و ازدواج همسران شهدا موجب قطع حقوق و دریافتی‌های موضوع تبصره نخواهد بود
۴	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۲) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۹/۲۸	تبصره - کمیسیونی جهت رسیدگی به مسائل مربوط به زنان، جوانان و خانواده تحت عنوان کمیسیون امور زنان، جوانان و خانواده به کمیسیون‌های فوق اضافه می‌شود

ادامه جدول ۵

ردیف	طرح‌ها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	توضیحات
۵	قانون الحاق یک تبصره به قانون راجع به خدمت نیمه‌وقت بانوان	۱۳۷۶/۲/۱۰	در صورت تقاضای بانوان کارمند رسمی و ثابت و موافقت بالاترین مقام مسئول، می‌توانند به‌جای نیمه‌وقت، ساعات خدمت آنان را به سه چهارم ساعات کار مقرر تقلیل دهند
۶	قانون الزام فراگیری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای اشتغال به کار	۱۳۷۶/۳/۲۱	تبصره «۴» - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است با استفاده از امکانات موجود به‌منظور رفع مشکلات احتمالی زنان جویای کار در کلیه مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها متناسب با فرصت‌های شغلی زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای بانوان را فراهم نماید
۷	قانون اصلاح قانون پرداخت کمک هزینه مسکن و کمک هزینه تحصیلی به فرزندان مأموران ثابت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی در خارج از کشور	۱۳۷۶/۴/۱۸	در صورتی که در کشور متوقف فیه مدرسه ایرانی وجود نداشته باشد، هزینه تحصیلی (شامل شهریه و بهای کتاب) فرزندان این مأموران که به مأموریت ثابت خارج از کشور اعزام می‌شوند، در مدت تحصیل، حداکثر تا پایان تحصیلات دوره دبیرستان یا معادل آن، از محل اعتبارات دستگاه‌های مربوط پرداخت می‌شود
۸	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی در خصوص مهریه	۱۳۷۶/۵/۸	مهریه به نرخ روز
۹	قانون واگذاری قیومیت محجوران تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان تعیین قیوم توسط دادگاه صالح	۱۳۷۶/۵/۸	در کلیه مواردی که سازمان بهزیستی کشور متکفل امور فرد محجوری می‌شود که محتاج نصب قیوم باشد، مکلف است جهت نصب قیوم موضوع را به مراجع قضایی مربوطه اعلام نماید
۱۰	قانون اختصاص تعدادی از دادگاه‌های موجود به دادگاه‌های موضوع اصل بیست‌ویکم قانون اساسی (دادگاه خانواده)	۱۳۷۶/۵/۱۹	- رئیس قوه قضائیه مکلف است، ظرف مدت سه ماه در حوزه‌های قضایی شهرستان‌ها به تناسب جمعیت آن حوزه حداقل یک شعبه از شعب دادگاه‌های عمومی را برای رسیدگی به دعاوی خانواده اختصاص دهد

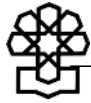
ادامه جدول ۵

ردیف	طرح‌ها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۱	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴	۱۳۷۶/۷/۹	زنان کارگر با داشتن (۲۰) سال سابقه کار و (۴۲) سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با (۲۰) روز حقوق می‌توانند بازنشسته شوند
۱۲	قانون اصلاح ماده (۱۱۷۳) قانون مدنی	۱۳۷۶/۸/۱۴	در مورد انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل تحت حضانت اوست
۱۳	قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش	۱۳۷۶/۸/۲۸	گواهی صادره از مراجع قضایی درخصوص عدم امکان سازش بین زن و شوهر، چنانچه ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ به دفتر ثبت طلاق تسلیم نشود، از اعتبار ساقط خواهد بود
۱۴	قانون اصلاح قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت	۱۳۷۶/۹/۳۰	- کمک هزینه ازدواج، در مورد ازدواج دائم مستخدم شاغل یا فرزند وی فقط یک بار حسب مورد - کمک هزینه در مورد فوت مستخدم شاغل، بازنشسته و افراد تحت تکفل وی
۱۵	قانون اصلاح تبصره «۱» قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده‌های شهدا، جانبازان از کار افتاده، اسرا و مفقودالائمه‌های انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، از لحاظ این قانون (فرزند، همسر، پدر، مادر، برادر و خواهر آنان) که به ترتیب از مزایای این قانون استفاده خواهند کرد در جبهه خدمت نموده‌اند مصوب ۱۳۷۶	۱۳۷۶/۱۰/۳	منظور از خانواده شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالائمه‌های انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، از لحاظ این قانون (فرزند، همسر، پدر، مادر، برادر و خواهر آنان) که به ترتیب از مزایای این قانون استفاده خواهند کرد
۱۶	قانون تأمین اعتبار احداث، تکمیل، توسعه و تجهیز اماکن ورزشی	۱۳۷۶/۱۲/۲۷	درآمد حاصله از محل فروش سیگار به موارد ذیل اختصاص یابد: - دو و نیم درصد (۲/۵٪) برای فعالیت‌های ورزشی بانوان، (جاری) - دوازده درصد (۱۲٪) برای توسعه فضاهای ورزشی بانوان، (عمرانی)
۱۷	قانون الزام به پذیرش افراد واجد شرایط استفاده از سهمیه ایثارگران در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور	۱۳۷۷/۲/۹	پنج درصد (۵٪) ظرفیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به فرزندان و همسران شهدا و جانبازان بالای (۵۰٪) و همسران آزادگان با سنوات ۴ سال به بالا اختصاص می‌یابد

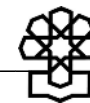
ادامه جدول ۵

ردیف	طرح‌ها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۸	قانون اصلاح قانون فصل سوم قانون گذرنامه	۱۳۷۷/۲/۳۰	برای تمام فرزندان ذکور کمتر از ۱۸ سال مشمولین این ماده و فرزندان اناث آنان تا هنگام ازدواج در صورتی که همراه دارند گذرنامه باشند، گذرنامه سیاسی صادر می‌شود
۱۹	قانون اساسنامه بنیاد شهید انقلاب اسلامی	۱۳۷۷/۳/۶	فصل دوم - اهداف و وظایف - در قبال خانواده‌های شاهد امور معیشتی و رفاهی - تلاش در جهت خوداتکایی اقتصادی و تأمین اجتماعی و رفاهی خانواده‌های شاهد
۲۰	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۶) قانون مطبوعات	۱۳۷۷/۵/۲۵	استفاده ابزاری از افراد (اعم از زن و مرد) در تصاویر و محتوی، تحقیر و توهین به جنس زن، تبلیغ تشریفات و تجملات نامشروع و غیرقانونی
۲۱	قانون تشکیل شورای عالی اشتغال	۱۳۷۷/۶/۱۱	ترکیب شورای عالی اشتغال به شرح زیر است: «۱۶» - مشاور رئیس جمهور در امور زنان بدون حق رأی به‌عنوان ناظر ماده (۳) - شورای عالی اشتغال انجام وظایف زیر را عهده‌دار خواهد بود: برنامه‌ریزی و تعیین راهکارهای عملی برای رشد و توسعه اشتغال در روستاها، شهرهای کوچک و برای گروه‌های خاص (معلولین - زنان و جوانان) با رعایت مقررات مربوطه و ...
۲۲	قانون اصلاح قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده‌های شهدا، معلولان، اسرا، مفقودالانرا از خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۶	۱۳۷۷/۷/۱۲	مشمولانی که پدر یا مادر یا فرزند یا برادر یا خواهر آنان در راه به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و استمرار آن، شهید یا جانباز یا اسیر یا مفقودالانرا شده یا بشوند و مراتب مورد تأیید نهادهای ذیربط باشد، با رعایت تبصره‌های ذیل این ماده واحده از انجام خدمت نظام وظیفه عمومی معاف دائم خواهند بود

ادامه جدول ۵

ردیف	طرح‌ها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۳	قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس	۱۳۷۷/۸/۲۰	در اجرای ماده (۳) قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۴/۷/۹، این وزارتخانه موظف است به منظور انطباق امور درمانی، بهداشتی و آموزش پزشکی با موازین شرع مقدس اسلام، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی و تدوین آیین‌نامه اجرایی جهت علمی نمودن انطباق امور مذکور با موازین شرع مقدس را به انجام رساند
۲۴	قانون اصلاح ماده (۲۰) قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۷ و تبصره آن	۱۳۷۷/۹/۴	«۵»- ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۷) - «فرزندان ذکور غیرشاغل تا سن ۲۰ سال تمام در صورتی که مشغول تحصیل باشند تا پایان تحصیل حداکثر ۲۵ سال تمام و فرزندان اناث تحت تکفل چنانچه شوهر نداشته و شاغل نباشند می‌توانند زیر پوشش درمانی سازمان قرار گیرند»
۲۵	قانون اصلاح قوانین ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۷/۹/۲۵	نیروی انتظامی می‌تواند زنان را با حفظ موازین اسلامی در مشاغل مورد نیاز به صورت پرسنل انتظامی یا کارمند استخدام نماید
۲۶	قانون موافقتنامه معاضدت قضایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۷۸/۹/۲۰	ماده (۲۴) - عقد نکاح ۱. هریک از اتباع طرفین از حیث شرایط عقد نکاح، تابع قانون دولت متبوع خود خواهند بود ۲. تشریفات قانونی راجع به ثبت واقعه ازدواج تابع قانون محلی است که در آنجا تنظیم می‌شود و ...

ادامه جدول ۵

ردیف	طرح‌ها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۷	قانون موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه جهت معاضدت در پرونده‌های مدنی و جزایی	۱۳۷۸/۹/۲۰	ماده (۲۶) - عقد نکاح ۱. شرایط عقد نکاح برای هرکدام از اشخاصی که ازدواج می‌کنند، توسط قوانین کشور متبوع خود تعیین می‌شود ۲. تشریفات قانونی عقد نکاح توسط قوانین طرف متعاهدی که این تشریفات در خاک آن صورت می‌گیرد، تعیین می‌شود و ...
۲۸	قانون تعمیم قوانین مربوط به همسران و فرزندان آزادگان	۱۳۷۸/۱۰/۲۱	به موجب این قانون همسرانی که بعد از اسارت با آزاده ازدواج کرده‌اند یا ازدواج می‌کنند و فرزندان متولد شده آنان بعد از اسارت، نیز مشمول مزایا و تسهیلات مقرر در قوانین و مقررات مربوطه به همسران و فرزندان آزادگان خواهند بود
۲۹	قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب	۱۳۷۹/۱/۲۸	ماده (۲۳۰) - در دعاوی مدنی (حقوقی) تعداد و جنسیت گواه، همچنین ترکیب گواهان با سوگند ذکر شده است و ...
۳۰	قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان		اصلاح مواد راجع به: - حقوق بازنشستگی یا حقوق وظیفه یا مستمری یا بازخرید خدمت - کمک هزینه عائله‌مندی کارکنان دولت و ...
۳۱	قانون اصلاح ماده (۱۱۸۴) قانون مدنی	۱۳۷۹/۳/۴	هرگاه ولی قهری طفل، رعایت غبطه صغیر را نکند و مرتکب اقداماتی شود که موجب ضرر مولی علیه شود، به تقاضای یکی از اقارب وی یا به درخواست رئیس حوزه قضایی پس از اثبات، دادگاه، ولی مذکور را عزل و از تصرف در اموال صغیر منع و برای اداره امور مالی طفل فرد صالحی را به‌عنوان قیم تعیین می‌کند

جدول ۶. دوره ششم مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون الحاق ماده (۷) و تبصره آن به قانون نقل و انتقال دوره‌ای قضات	۱۳۷۹/۱۲/۱۰	در این قانون، بانوان متأهل دارنده پایه قضایی می‌توانند در محل اقامت دائمی همسرانشان به خدمت اشتغال یابند
۲	قانون اصلاح ماده (۳) قانون اعزام دانشجویان به خارج از کشور مصوب ۱۳۶۴	۱۳۷۹/۱۲/۱۷	شرط تأهل که در قانون، مانع اعزام دختران به خارج از کشور بود، حذف شد. در قانون جدید اعزام به استناد قانون گذرنامه و رعایت ماده (۱۸) آن انجام می‌شود
۳	قانون الزام بانکها به پرداخت تسهیلات به وراثت جانبازان و آزادگان متوفی	۱۳۸۰/۱/۲۲	در این قانون نظام بانکی ملزم شده است تسهیلات بانکی جانبازان و آزادگان را در صورت فوت آنها، به همسرانشان یا به قیم قانونی فرزندان اعطا کند
۴	قانون استفساریه قانون الحاق یک تبصره به قانون استخدام جانبازان، اسرا و افراد خانواده شهدا، جانبازان از کارافتاده، اسرا و مفقودالائمه انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت کرده‌اند (مصوب ۱۳۷۵/۹/۷)	۱۳۸۰/۱/۲۹	سؤال این است که آیا همسران شهدایی که قبل از تصویب قانون مورد نظر، مبادرت به ازدواج کرده‌اند، شامل این قانون می‌شوند یا خیر؟ پاسخ این است که بله، مشمول مزایای مقرر می‌شوند
۵	قانون اصلاح ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۸۰/۱/۲۹	در این قانون، مستخدمان زن شاغل، بازنشسته و وظیفه‌بگیر که متکفل مخارج فرزندان خود هستند، از کمک هزینه عائله‌مندی بهره‌مند می‌شوند، در صورت ازدواج مجدد زن، اگر دادگاه حکم حضانت را به مادر بدهد، درخصوص فرزندان کمک هزینه عائله‌مندی دریافت خواهد کرد
۶	قانون اصلاح ماده (۵۸) قانون استخدامی وزارت اطلاعات و الحاق دو تبصره به آن	۱۳۸۰/۱/۲۹	در این قانون مستخدمان زن با ۴۵ سال سن یا ۲۰ سال سابقه خدمت بازنشسته می‌شوند
۷	قانون تسهیلات استخدامی ویژه فرزندان شاهد	۱۳۸۰/۳/۳۰	در این قانون، مراکز متعددی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند، ملزم شده‌اند که نسبت به استخدام فرزندان شاهد که بیکار و واجد شرایط هستند، اقدام کنند

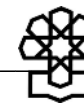
ادامه جدول ۶

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۸	قانون پذیرش اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک	۱۳۸۰/۴/۱۹	به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اصلاحیه کنوانسیون حقوق کودک را بپذیرد و اسناد آن را تسلیم نماید
۹	لایحه تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه‌نامه مکمل آن	۱۳۸۰/۸/۲۳	- اشخاصی که کودکان را به کارهای موضوع ماده (۳) کنوانسیون بگمارند، مشمول مجازات‌های ماده (۱۷۲) قانون کار می‌باشند و پروانه کار آنها توسط دستگاه ذیربط به‌طور موقت لغو خواهد شد
۱۰	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۱۳۸۰/۱۲/۸	تبصره «۳» - کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد برای بازنشستگان کشوری و لشکری ماده (۲۶) قانون تنظیم سازمان بهزیستی کشور موظف است پس از بررسی‌های کارشناسی برای متقاضیان فعالیت در امور زیر پروانه فعالیت صادر نماید: ۱. تأسیس مهدهای کودک ۲. تأسیس مراکز نگهداری شبانه‌روزی کودکان بی‌سرپرست و خیابانی ۳. تأسیس خانه سلامت دختران و زنان ماده (۹۸) در قانون بودجه سال ۱۳۸۰ - تبصره «۳۲» بند «ه» معافیت زنان از پرداخت نیم عشر مالیات بر مهریه لحاظ شده است
۱۱	قانون الحاق تبصره «۳» به ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی	۱۳۸۰/۱۲/۲۸	در این قانون مرخصی زایمان برای وضع حمل دوقلو، پنج ماه و برای سه قلو و بیشتر یک سال مرخصی با استفاده از حقوق و فوق‌العاده‌های مربوطه تعیین شده است
۱۲	قانون اصلاح ماده (۱۰۴۱) قانون مدنی موضوع ماده (۲۴) قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۷۰	۱۳۸۱/۴/۱	در این قانون در عقد نکاح سن سیزده سال برای دختر و پانزده سال برای پسر در نظر گرفته شده است. قبل از این سن، اجازه ولی به شرط رعایت مصلحت و با تشخیص دادگاه صالح معتبر است

ادامه جدول ۶

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۳	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۱۳۰) قانون مدنی	۱۳۸۱/۴/۲۹	در این قانون مصادیق عسر و حرج در پنج بند آمده است و در صورت احراز دادگاه، حکم طلاق صادر می‌شود: ترک زندگی خانوادگی توسط مرد به مدت شش ماه متوالی یا نه ماه متناوب بدون عذر موجه، اعتیاد زوج، محکومیت قطعی زوج به حبس پنج سال یا بیشتر، ضرب و شتم یا سوءرفتار زوج، ابتلا به بیماری‌های صعب‌العلاج روانی یا ساری
۱۴	قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش	۱۳۸۱/۸/۲۳	ماده (۴) - اصلاح ماده (۹) لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش، تعداد اعضای رسمی یا پیوسته شورا بند «۱۲» - سه نفر مطلع و صاحب‌نظر در هر یک از رشته‌های علوم پایه، فنی و مهندسی و علوم انسانی به انتخاب شورای رؤسای فرهنگستان‌های کشور (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود) بند «۱۳» - سه نفر از اعضای هیئت علمی گروه‌های تخصصی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در رشته‌های مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی درسی و روانشناسی تربیتی به انتخاب مشترک وزرای آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری (حداقل یک نفر از میان زنان انتخاب شود) بند «۱۴» - سه نفر صاحب‌نظر از نمایندگان معلمان یا مدیران مدارس از هر یک از دوره‌های تحصیلی به انتخاب شورای معاونان وزارت آموزش و پرورش (حداقل یک نفر از میان زنان انتخاب شود)
۱۵	قانون اصلاح موادی از قانون مدنی	۱۳۸۱/۹/۴	در ماده (۱۱۰۷)، نفقه توسعه یافته و شامل هزینه‌های درمانی و بهداشتی شده است. در ماده (۱۱۱۰) نفقه ایام عده وفات برای زن از طریق اقارب پرداخت می‌شود. در ماده (۱۱۳۳) که اختیار مطلق طلاق در دست مرد بود، زن نیز مانند مرد می‌تواند با رعایت شرایط به دادگاه مراجعه کند و تقاضای طلاق کند. این ماده از نظر شکلی تغییر کرده است

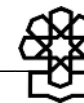
ادامه جدول ۶

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۶	قانون حمایت از کودکان و نوجوانان	۱۳۸۱/۱۰/۱۱	در این قانون حمایت از افراد زیر سن ۱۸ سال و مجازات متخلفان مورد نظر است و هر نوع آزار کودکان و نوجوانان مستوجب تعزیر است
۱۷	قانون اصلاح قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس شورای اسلامی و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت خطیر نمایندگی مصوب ۱۳۶۵	۱۳۸۱/۱۰/۷	هرگاه نماینده‌ای در دوران نمایندگی خود به درجه رفیع شهادت برسد یا در راه انجام وظیفه فوت کند، یا معلول شود، مقرری ماهیانه‌ای برابر با حقوق مینا و افزایش سنواتی او است به‌عنوان حقوق وظیفه به عائله تحت تکفل قانونی وی یا خود نماینده حسب مورد پرداخت می‌شود
۱۸	قانون موافقتنامه همکاری در زمینه فعالیت زنان و خانواده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تونس	۱۳۸۲/۳/۷	این لایحه در راستای تلاش‌های دو کشور ایران و تونس درخصوص ارتقای سطح روابط دوجانبه و تأکید بر پیوند دوستی و با توجه به اهمیت نقش زنان و خانواده به‌صورت موافقتنامه تهیه شده است
۱۹	قانون نحوه اهدای جنین به زوجین نابارور	۱۳۸۲/۵/۸	به موجب این قانون کلیه مراکز تخصصی درمان ناباروری ذیصلاح مجاز خواهند بود با رعایت ضوابط شرعی شرایط مندرج در این قانون، نسبت به انتقال جنین‌های حاصله از تلقیح خارج از رحم، زوج‌های قانونی و شرعی پس از موافقت کتبی زوجین صاحب جنین، به رحم زنانی که پس از ازدواج و انجام اقدامات پزشکی ناباروری آنها (هر یک به تنهایی یا هر دو) به اثبات رسیده، اقدام نمایند
۲۰	قانون اصلاح ماده (۱۱۶۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴	۱۳۸۲/۹/۸	در این قانون سن حضانت فرزندان (برای دختر و پسر) توسط مادر ۷ سال در نظر گرفته شده است
۲۱	قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۱۱/۷	ماده (۲۰) - نیروی انتظامی می‌تواند زنان را با حفظ موازین اسلامی در مشاغلی که مستلزم به‌کارگیری زنان است، به‌صورت کارکنان انتظامی یا کارمند استخدام نماید

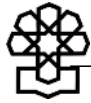
ادامه جدول ۶

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۲۲	قانون جامع حمایت از حقوق معلولان	۱۳۸۳/۲/۱۶	ماده (۶) - تبصره: همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می‌کنند، مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را برعهده داشته باشند، از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می‌شوند
۲۳	قانون اصلاح مواد (۱۶۸) قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران (۱۸۶) قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و (۱۷۹) قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۳/۳/۶	به وراث کلیه پرسنل اعم از شاغل، بازنشسته و وظیفه، جانباز، معلول که شهید یا فوت می‌شوند، معادل مبلغ پیش‌بینی شده در قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت هزینه کفن و دفن پرداخت می‌شود
۲۴	قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی	۱۳۸۳/۳/۹	شرایط و مفاد این قانون برای اموری مانند (در راه ماندگی، بی‌سرپرستی و آسیب‌های اجتماعی، حمایت از مادران به‌خصوص در دوران بارداری و حضانت فرزندان، حمایت از کودکان و زنان بی‌سرپرست ...) است

جدول ۷. دوره هفتم مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱	قانون مبارزه با قاچاق انسان	۱۳۸۳/۴/۲۸	این قانون، قاچاق انسان و به خصوص قاچاق زنان و کودکان را شامل می‌شود
۲	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۶۰) اصلاحی قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۳/۱۰/۲	تا مبلغ ارزی معادل ۲ هزار و ۶۶۶ میلیارد و ۸۶۰ میلیون ریال به منظور افزایش مستمری معیشت ماهیانه خانوارهای تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی در شش‌ماهه دوم سال ۱۳۸۳ در اجرای موازین ماده (۶) آیین‌نامه اجرایی قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست مصوب ۱۳۷۴ هیئت وزیران است
۳	قانون استفساریه تبصره ذیل ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی	۱۳۸۴/۳/۴	این استفساریه، ملاک محاسبه مهریه به نرخ روز را زمان اجرای حکم قطعی و لازم الاجرا دانسته است
۴	قانون سقط درمانی	۱۳۸۴/۳/۲۵	سقط درمانی با تشخیص سه پزشک متخصص و تأیید پزشکی قانونی مبنی بر بیماری جنین که پس از ولادت به علت عقب ماندگی یا ناقص الخلقه بودن، موجب حرج مادر است یا بیماری مادر که با تهدید جانی مادر توأم باشد، قبل از حلول روح (چهار ماه) با رضایت زن مجاز است
۵	قانون الحاق یک تبصره به ماده (۹۹) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۴/۸/۱۱	تا زمان تدوین و اجرای سند راهبردی خدمات‌رسانی به ایثارگران (خانواده معظم شهدا، جانبازان، آزادگان) دولت موظف است کماکان قانون مربوط به سال ۱۳۸۳ را اجرا نماید
۶	قانون تسهیلات ازدواج جوانان	۱۳۸۴/۱۰/۷	این قانون دارای ۱۳ ماده است از جمله: ماده (۱) - به منظور توانمندسازی جوانان برای تشکیل خانواده، دولت مکلف است صندوق اندوخته ازدواج جوانان را ایجاد نماید

ادامه جدول ۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۷	قانون اصلاح قانون افزایش مستمری والدین شهیدا	۱۳۸۴/۱۱/۱۲	براساس این اصلاحیه، دولت موظف شده است؛ مستمری والدین یک شهید را که تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران است، معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند
۸	قانون تعیین تکلیف فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی	۱۳۸۵/۷/۱۲	فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند، بعد از رسیدن به سن هیجده سال تمام، می‌توانند تقاضای تابعیت ایرانی کنند
۹	قانون اصلاح ماده (۹) قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی بانوان شاغل، خانوارها و سایر کارکنان مصوب ۱۳۷۹	۱۳۸۵/۹/۸	مستخدمان موضوع این قانون که مأمور یا منتقل شده یا بشوند، در صورتی که بازنشسته یا از کارافتاده یا فوت شده یا بشوند، معادل تمام حقوق و مزایای مستمر دریافتی آنان که بابت آن کسور بازنشستگی پرداخت نموده‌اند، در دو سال آخر خدمت، مشروط بر اینکه از حداکثر حقوق موضوع لایحه قانونی مربوط به حداکثر و حداقل حقوق مستخدمین شاغل و بازنشسته و آماده به خدمت مصوب ۱۳۵۸ همان سال بازنشستگی و از کارافتادگی و فوت تجاوز نکند، مبنای حقوق بازنشستگی یا وظیفه خواهد بود
۱۰	قانون ساماندهی مد و لباس	۱۳۸۵/۱۰/۲۰	به منظور حفظ و تقویت فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی، ارج نهادن، تثبیت و ترویج الگوهای پوشش ملی، هدایت بازار تولید و عرضه البسه و پوشاک براساس طرح‌ها و الگوهای داخلی، پرهیز از انتخاب و مصرف الگوهای بیگانه و غیرمأنوس با فرهنگ و هویت ایرانی، این قانون به تصویب رسید

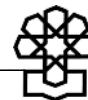
ادامه جدول ۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۱	قانون حمایت از حقوق و مسئولیت‌های زنان در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی	۱۳۸۵/۱۱/۱۸	این منشور با الهام از شریعت جامع اسلام و نظام حقوقی آن و با تکیه بر شناخت و ایمان به خداوند متعال و با هدف تبیین نظام‌مند حقوق و مسئولیت‌های زنان در عرصه‌های حقوق فردی، اجتماعی و خانوادگی تدوین شده است
۱۲	قانون اصلاح ماده (۳) قانون ترویج تغذیه با شیر مادران در دوران شیردهی مصوب ۱۳۷۴	۱۳۸۶/۴/۱۱	بنابرمصوبه مجلس شورای اسلامی به تاریخ ۱۳۸۶/۴/۱۳ مرخصی زایمان تا سه فرزند از ۴ ماه به ۶ ماه افزایش یافت. همچنین مرخصی ساعتی (بدون کسر از مرخصی استحقاقی) به ۲۴ ماه افزایش یافته است
۱۳	قانون اعاده بودجه خدماتی زنان سرپرست خانوار و معلولان به بهزیستی کشور	۱۳۸۶/۴/۱۳	براساس ماده واحده این قانون بند «ظ» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور حذف شد در این بند مقرر شده بود به‌منظور بهبود خدمات به محرومین و اقشار آسیب‌پذیر و ساماندهی تمرکز خدمات قابل ارائه به آنان، خدمات حمایتی به محرومین و اقشار نیازمند توسط کمیته امداد امام خمینی(ره) و خدمات پیشگیری و توانبخشی توسط سازمان بهزیستی انجام شود
۱۴	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشا و هرزه‌نگاری کودکان(مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵مه ۲۰۰۰مجمع عمومی سازمان ملل متحد)	۱۳۸۶/۵/۱۷	در تدوین این کنوانسیون تلاش شده تا اقدامات کشورها به‌منظور تضمین حمایت از کودک در برابر فروش، فحشا و هرزه‌نگاری کودکان تقویت و توسعه یابد. تنظیم‌کنندگان این پروتکل با ابراز نگرانی عمیق از توریسم جنسی گسترده که به‌ویژه کودکان را هدف قرار داده است، امیدوارند تا با پیگیری روند این حرکت بتوانند در برابر هر نوع سوءاستفاده جنسی کودکان مقاومت کنند

ادامه جدول ۷

ردیف	عنوان قانون	تاریخ تصویب	توضیحات
۱۵	قانون اصلاح بند «ک» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور	۱۳۸۶/۶/۱۰	در راستای اجرای قانون تسهیل ازدواج جوانان مبلغ ۴ هزار و ۷۵۰ میلیارد ریال اعتبار منظور شده قانون به منظور پرداخت تسهیلات در امر اشتغال ازدواج و مسکن جوانان اختصاص می‌یابد
۱۶	قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت	۱۳۸۶/۶/۱۲	حداقل سنوات قابل قبول برای بانوان شاغل ۲۰ سال و حداکثر سنوات ارفاقی ۵ سال است
۱۷	قانون اصلاح بند «م» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور	۱۳۸۶/۹/۱۰	این قانون در مورد تصادفات غیر عمدی که به تبع آن مشکلاتی برای خانواده قربانیان این تصادفات که نان‌آور خود را از دست داده و همچنین خانواده زندانیان غیر مقصر است
۱۸	قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت‌های غیرمجاز می‌کنند	۱۳۸۶/۱۰/۱۹	تبصره «۵» ماده (۳) این قانون، آثار سمعی و بصری «مستهجن» را چنین تعریف می‌نماید: آثاری که محتوای آنها نمایش برهنگی زن و مرد یا اندام تناسلی یا نمایش آمیزش جنسی باشد و ...
۱۹	قانون اصلاح تبصره «۳» بند «۳» ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۶	۱۳۸۶/۱۱/۲۰	به بازماندگان بیمه شده متوفی که بین ۱۰ تا ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشند به نسبت سنوات پرداخت، حق بیمه مستمری پرداخت می‌شود. همچنین بیمه شده متوفی که سنوات او از یک‌سال تا ده سال باشد به بازماندگان وی در ازای هر سال قرامت مقطوعی، معادل یک ماه حداقل دستمزد کارگر عادی به‌طور یکجا پرداخت می‌شود
۲۰	قانون پرداخت مستمری به فرزندان زنان متوفی مشمول قانون تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های بازنشستگی	اصل نود و چهارم قانون اساسی	حقوق وظیفه مادران متوفی مشمول قانون تأمین اجتماعی اعم از سازمان تأمین اجتماعی و دیگر صندوق‌های بازنشستگی با رعایت شرایط قانونی مربوط و همانند مردان مشمول در خصوص فرزندانشان برقرار می‌شود

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
  ۲. مجموعه قوانین دوره اول مجلس شورای اسلامی، ۷ خرداد ۱۳۵۹ تا خرداد ۱۳۶۳، اداره کل قوانین، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.
  ۳. مجموعه قوانین دوره دوم مجلس شورای اسلامی، ۷ خرداد ۱۳۶۳ تا ۶ خرداد ۱۳۶۷، اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.
  ۴. مجموعه قوانین دوره سوم مجلس شورای اسلامی، ۷ خرداد ۱۳۶۷ تا ۶ خرداد ۱۳۷۱، اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.
  ۵. مجموعه قوانین دوره چهارم مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.
  ۶. مجموعه قوانین دوره پنجم مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.
  ۷. مجموعه قوانین دوره ششم مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی.
  ۸. مجموعه مصوبات ۶ ماهه دوره هفتم (۴ مجموعه)، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی.
9. www.lawmajlis.ir

شماره مسلسل: ۱۰۶۱۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مروری بر قوانین هفت دوره مجلس شورای اسلامی در موضوع زنان و خانواده

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه زنان و خانواده)

تهیه و تدوین: شهناز رجبی

همکاران: نرگس کلاکی، لیلا عربلو

ناظر علمی: کبری خزعلی

متقاضی: زهره الهیان (نماینده تهران، ری و... مجلس شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: نرگس کلاکی

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۱۱/۴